24. Дадзены выразы з баек Кандрата Крапівы:

1) Другі баран – ні "бэ", ні "мя",
А любіць гучнае імя.

2) Ты паможаш так каню,
Як хваробе кашаль.

3) Паверце, што найбольшая з заслуг –
Цягнуць цяпер у згодзе плуг.

4) Узяўся ты за гуж, дык не кажы – не дуж.

У якіх байках яны сустракаюцца?

а) "Дзед і Баба"; б) "Стары і малады"; в) "Дыпламаваны Баран"; г) "Вараны".

А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г. **Б)** 1-б, 2-г, 3-а, 4-в. **В)** 1-б, 2-а, 3-в, 4-г.
Г) 1-б, 2-в, 3-г, 4-а. **Д)** 1-в, 2-а, 3-б, 4-г.

25. Літаратурным псеўданімам *Шаўцы* карысталіся ў беларускай літаратуры:

1) Паўлюк Трус; 2) Пятро Глебка;
3) Барыс Сачанка; 4) Уладзімір Дубоўка.

Выберыце правільныя варыянты.

А) усе варыянты. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2.
Г) 2, 3. **Д)** 3, 4.

26. У якіх прыкладах з дадзеных правільна ўтворана найвышэйшая ступень параўнання прыслоўяў?

1) найбольш поўна адлюстраваны; 2) лепш за ўсё запомнілася;
3) больш за ўсіх расказваў.

А) ва ўсіх прыкладах. **Б)** няма правільных прыкладаў.
В) 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

27. Да якога разраду адносяцца часціцы *вось, абы толькі*?

А) нельга вызначыць. **Б)** сэнсавыя. **В)** мадальныя.
Г) эмацыянальныя. **Д)** формаўтваральныя.

28. Устойлівы выраз *ісці за вадою* мае значэнне … .

А) хутка штосьці рабіць. **Б)** быць разважлівым.
В) не губляць раўнавагу. **Г)** спакойна наглядаць за чымсьці.
Д) дзейнічаць без разважання, не думаючы.

29. ***Тэонімы*** – гэта … .

А) назвы дробных, невялікіх прадметаў. **Б)** імёны багоў, міфалагічных істот.
В) назвы населеных пунктаў. **Г)** уласныя імёны (клічкі) жывёл.
Д) назвы ўнутрыгарадскіх аб'ектаў.

30. Хто з вядомых мастакоў слова меў літаратурны псеўданім *Ганна Крум*?

А) Алаіза Пашкевіч. **Б)** Канстанцін Міцкевіч. **В)** Ванда Лявіцкая.
Г) Уладзімір Дубоўка. **Д)** Барыс Сачанка.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218
тэл. (017) 292 80 31, 290 01 53
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 13. Тыраж 11500 экз. г. Мінск. 2012 г.

Конкурс па беларускай мове «БУСЛІК-2012»

Чацвер, 16 лютага 2012 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца тдрыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/.

Заданне для вучняў 10-11 класаў

1. Падбярыце сінонім да ўстойлівага спалучэння *на шапачны разбор*.

А) рана. **Б)** позна. **В)** своечасова. **Г)** хутка. **Д)** якасна.

2. Як называўся ў народзе язычніцкі бог урадлівасці і кахання?

А) Ярыла. **Б)** Зюзя. **В)** Жыжаль. **Г)** Пярун. **Д)** Дажбог.

3. Якое слова прапушчана ў вершаваных радках Якуба Коласа?

Між алешын, кустоў,
Дзе пяе …,
І шуміць, і грыміць
Срэбразвонны ручэй…

А) шпак. **Б)** верабей. **В)** салавей. **Г)** дрозд. **Д)** жураўель.

4. Які адпаведнік у беларускай мове мае дзеяслоў з рускай мовы *отрядить*?

А) паслаць. **Б)** адрадзіць. **В)** адхінуць. **Г)** пачаставаць. **Д)** здзейсніць.

5. Дадзены прыметнікі: *1) паверхавы; 2) верхні; 3) павярхоўны.*
Які прыметнік мае значэнне *'негрунтоўны, неглыбокі'*?

А) няма правільнага варыянта. **Б)** усе прыметнікі. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

6. Дадзены сказы:

1. Усе выпускнікі _ смеючыся _ паселі за парты.
2. Углядаючыся ў першую снежную раніцу _ яна яшчэ доўгавата стаяла на ганку.
3. Але _ не вытрымаўшы _ зноў узяўся за фарбы і пачаў маляваць.

У якім(-іх) сказе(-ах) на месцы пропуску неабходна паставіць коскі?

А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма такіх сказаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2. **Д)** 3.

7. Вызначце від дадзенага сказа:
Не паняць таго ніколі, *Не даюць мне думаць зыкі,*
Не разведаць, не спазнаць: *Што ляцяць, дрыжаць, звіняць* (Максім Багдановіч).
А) просты сказ. **Б)** складаназлучаны сказ. **В)** складаназалежны сказ.
Г) складаны бяззлучнікавы сказ. **Д)** складаны сказ з рознымі відамі сувязі.

8. Вызначце з прапанаваных складаны назоўнік, які пішацца праз злучок:
1) гідра_самалёт; 2) лён_даўгунец; 3) стара_друк.
А) усе дадзеныя назоўнікі пішуцца праз злучок.
Б) няма правільных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

9. Хто з паэтаў з'яўляецца аўтарам наступных вершаваных радкоў?
Бясследна нішто не міне, *Ты мост, па якім да мяне*
Гісторыю слова адродзіць, *Мінуўшчына ў госці прыходзіць.*
А) П. Панчанка. **Б)** П. Макаль. **В)** М. Танк. **Г)** П. Броўка. **Д)** У. Караткевіч.

10. Дадзены словы:
1) радзіма – айчына; 2) брыдкі – прыгожы; 3) адыходлівы – адыходны.
Якія словы з'яўляюцца паронімамі?
А) усе прыклады. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

11. У якіх сказах з прыведзеных на месцы пропуску неабходна напісаць часціцу ***ні***?
1) Страчанага вясною дня _ купіш. 2) Вясною куды _ глянь – усюды ўсё расце, усё квітнее. 3) Праспяваць лепш не маглі _ Марыля, _ Сымон. 4) Дзе гэты чалавек _ быў?
А) усе сказы. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 4. **Д)** 2, 3.

12. Вызначце з прапанаваных сказы, у якіх знакі прыпынку пастаўлены правільна:
1. Прамільгнула думка, што, знікшы на павароце чыгункі, поезд паклаў сабою рубеж паміж тым, што было раней, і тым, што будзе наперадзе.
2. Селянін рухава патрусіў да сваіх саней, узбіў салому, каб латвей было сядзець, паклаў чамаданы, а сам хуценька падабраў сена з-пад каня, узяў лейцы, ускочыў у сані, выцягнуў з саломы пугу.
3. Лабановіч уздыхнуў лягчэй, як бы з яго плячэй зваліўся нейкі цяжар, бо дарога, траская і караністая, і лес усё ж такі дакучылі яму.
А) усе сказы. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

13. Які адпаведнік у беларускай мове мае ўстойлівае спалучэнне з рускай мовы *доход не живет без хлопот*?
А) хто гоніць, той здагоніць. **Б)** хто дажыве, той паглядзіць.
В) хто мае грошы, той добры і харошы. **Г)** хто шмаруе, той і едзе.
Д) хто дбае, той мае.

14. Дадзены словы: *1) дзядзінец; 2) дзежачка; 3) лістапад; 4) пяшчотны.*
Выберыце словы, у якіх напісанне адпавядае вымаўленню.
А) усе словы. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1, 2.
Г) 1, 2, 4. **Д)** 2, 3.

15. У якіх сказах з дадзеных не патрэбна выдзяляць выклічнікі коскай?
1) О колькі радасці ў вачах дзяцей! 2) Ох ты небарака!
3) Эх ты лета гарачае, бурнае! 4) Эх як пахне скошаная трава!
5) Ай дарашаю задачу раніцай.
А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1, 3, 5. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

16. Лічэбнік ***пяцёра*** – … .
А) парадкавы просты. **Б)** колькасны складаны. **В)** колькасны састаўны.
Г) колькасны зборны. **Д)** колькасны дробавы.

17. Дадзены сказы:
1) Куст бэзу надвячоркам _ здаецца патаемным прывідам.
2) Кожны дзень _ музыка гукаў і колераў.
3) Факты, канечне, _ рэч важная.
У якім сказе на месцы пропуску неабходна паставіць працяжнік?
А) няма правільнага варыянта. **Б)** ва ўсіх сказах. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

18. У якіх сказах выдзеленыя словы напісаны правільна?
*1) Ледзь **не плачучы** пайшоў ён дадому.*
*2) **Не разгаданая** чалавекам тайна існуе і сёння.*
*3) Даўно **не езджаная** дарога зарасла травой.*
А) няма правільных варыянтаў. **Б)** усе выдзеленыя словы напісаны правільна.
В) 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

19. Якое значэнне мае ўстойлівы выраз *поўнай жменяй*?
А) хутка рабіць што-небудзь. **Б)** цяжка працаваць.
В) шчодра, не шкадуючы. **Г)** без цяжкасці.
Д) бяздзейнічаць, нічога не рабіць.

20. Дадзены словы: *1) чытаць; 2) поні; 3) уверсе; 4) чытаючы.*
Якія з іх маюць канчаткі?
А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 4. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

21. Якія сказы з прапанаваных запісаны правільна?
1) Неба густа ўсеянае зоркамі яшчэ не святлела на ўсходзе.
2) Працяты марозам снег іскрыўся, ззяў на сонцы.
3) Весялей зірнулі на свет вызваленыя ад холаду дрэвы, кусты.
А) усе сказы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

22. Па старой меры лічэння ***60*** у народзе мела назву … .
А) трацяк. **Б)** капа. **В)** аршын. **Г)** локаць. **Д)** пядзя.

23. Якой часцінай мовы з'яўляецца выдзеленае ў сказе слова?
***Давайце** сходзім пасля ў грыбы.*
А) дзеясловам. **Б)** прыназоўнікам. **В)** выклічнікам.
Г) часціцай. **Д)** злучнікам.